

СТАНОВИЩЕ

относно дисертационен труд на тема

„ВЛИЯНИЕ НА МЕДИЙНО СЪДЪРЖАНИЕ В ДИГИТАЛНА СРЕДА И НЕОБХОДИМОСТТА ОТ МЕДИЙНА ГРАМОТНОСТ”

на Ваня Костадинова Божилова-Стоянова

за присъждане на образователната и научна степен „доктор” по
професионална направление 3.5. ОБЩЕСТВЕНИ КОМУНИКАЦИИ И
ИНФОРМАЦИОННИ НАУКИ

от доц. д-р Стела Константинова Ангова, УНСС, катедра „Медии и обществени комуникации“, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (медии и комуникации – онлайн медии)“

Представеният дисертационен труд е в обем от 200 страници и е структуриран в увод, 3 глави, заключение. Използвани са разнообразни и достатъчен брой информационни източници (238) на български и английски – научна литература, документи, журналистически публикации, текстове от корпоративни сайтове.

Работата е структурирана логически и, както авторът посочва, „е разработена за изпълнение на неговите задачи и за постигане на целите му и е съобразена с посочените ограничения“ (с. 6). Избран е разнообразен изследователски подход, чрез който са обхванати различни групи с отношение към темата на дисертацията – национално представително проучване; анализ на случаи от практиката на основни създатели на съдържание в дигитална среда; серия от интервюта с журналисти, комуникационни специалисти, дигитални експерти и изследователи.

Темата за медийната грамотност е особено актуална за българското общество. Докато в други страни отдавна има ясно разписана и работеща държавна политика, то у нас основни дейци са неправителствени организации, а държавата стои встрани, макар в лицето на МОН да е заявила желание да изготви стратегия за медийна грамотност. Например датското правителство казва в свои официални документи, че стремежът е Дания да се превърне в дигитален фаворит, защото това означава да

създаде повече работни места, растеж и благосъстояние. Тук имат предвид и повече дигитални знания за младите хора, които инструментите за безопасна, отговорна и етична навигация при използване на ИКТ технологии и социални медии. От подобни сравнения е видно, че България има да догонва европейските държави и затова е радостно, че темата за медийната грамотност привлича младите изследователи. Отдавна се коментира (и то в глобален план) отговорността на медиите като класически информационен посредник, отговорността на новите създатели на съдържатели (аудиторията като цяло и в частност влиятелните личности) и необходимостта от възпитание в медийна грамотност. А тази релация отговорност за съдържание – медийна грамотност е особено важна за нашата реалност и следва да се разработва и пропагандира, докато се превърне в държавна политика.

Първа глава предлага анализ на ключови процеси от развитието на дигиталната среда. Положително впечатление прави, че е обърнато внимание не само на технологичното присъствие в нашия живот, но и на социокултурния контекст, който технологиите предоставят. Фокусът в тази глава е поставен върху дигиталната среда с всички съпътстващи я елементи. Положително впечатление тук прави също историческият преглед на възникването на съответните технологии, за да бъде направена връзка с днешното им съществуване. Друг съществен плюс е литературният преглед на базови концепции, тези и дефиниции, въз основа на които авторът предлага актуализирано виждане за това какво представлява дигиталната среда. И още нещо важно, върху което бих желала да акцентирам – налице е ново виждане за това какво представляват медиите: „медии днес са всички дейности, услуги и участници в процеса на комуникация в дигиталната среда, в която живеем, като функционирането и развитието на медиите са силно свързани и повлияни от ключовите технологии, които съставляват и характеризират дигиталната среда“ (с. 57).

Втората глава е насочена към „новите роли и новите „герои“ в създаване на медийно съдържание“ (с. 58), като тук отново е предложен анализ на научна литература по релевантни на целите на главата термини и тези. Ще дам като пример направеното от докторанта изясняване на понятието съдържание, което от свръхупотреба изглежда изпразнено от смисъл. Този въпрос е от изключително значение днес, когато едва ли не всеки създава съдържание. Моите опасения са, че при

употребата на израза медийно съдържание все повече забравяме отговорността на медиите, че те не просто създават съдържание, а предават на аудиторията една реалност и трябва да са максимално обективни (доколкото е възможно). Разглеждайки съдържанието и героите на медийната екосистема и в какви роли влизат, Ваня Божилова прави анализ на три вида создатели: професионална медия („24 часа“), моден блог (Styleinspitrice.com) и корпоративен сайт (A1 България). Така тя обхваща всички создатели на съдържание в днешната медийна екосистема – медии (разбира се), аудитория и организации, и ѝ помага да дефинира основните участници в създаването на съдържание.

Трета глава изследва медийната грамотност в дигитална среда. Резонно, авторът изяснява въпросът с дефинирането на медийна грамотност и правилно отбелязва, че към момента все още няма единна дефиниция, с която да са съгласни всички заинтересовани страни. За изясняване на същността на понятието са проведени интервюта с експерти, които дават важни насоки накъде следва да се върви по отношение на възприемането и на въвеждането на медийната грамотност. Допълнителна изследователска стойност на труда дава и проведеното национално представително интервю за нагласите на публиката към променената ѝ роля и как действа тя в своя нов образ на создател на медийно съдържание. Съгласна съм с извода, че е налице необходимост от добавяне на нови аспекти към понятието за медийна грамотност в съответствие с динамиката на технологичните и медийни трансформации.

Дисертационният труд притежава редица достойнства, сред които избор и формулиране на дисертабилна тема, умение за избор на методологичен апарат, научен стил на писане, достигане до важни за научните среди и за обществото резултати, ще гласувам положително за присъждане на образователната и научна степен доктор на Ваня Божилова-Стоянова за нейния труд на тема „ВЛИЯНИЕ НА МЕДИЙНО СЪДЪРЖАНИЕ В ДИГИТАЛНА СРЕДА И НЕОБХОДИМОСТТА ОТ МЕДИЙНА ГРАМОТНОСТ”.

31.01.2022

София

доц. д-р Стела Ангова